

המינהל למדע וטכנולוגיה
משרד החינוך

עושים טוב ברשת ומעבירים את זה הלאה - מדריך מנוער לנוער

צילום: אלון דוידוביץ CC

גף יישומי מחשב,
המינהל למדע וטכנולוגיה,
משרד החינוך
תשע"ג

"היה אתה השינוי שאתה רוצה לראות בעולמך יותר מכל"

- מהטמה גנדי

אתם, בני הנוער, שולטים ברזי הרשת וגולשים בה מכל מקום, לעיתים נדמה לכם שאנו 'דינוזאורים' בעולם השייך לצעירים. אנו מאמינים כי יש לכם את הידע הבסיסי לדעת בין טוב ורע ואת הנכונות לתת מעצמכם כחלק מהעצמה אישית. מצוינות היא בראש ובראשונה דרך חשיבה: רצון להשפיע, להיות משמעותי, לתת מעצמך לאחר ולפעול על פי אמות מוסר וערכים חיוביים כדרך חיים וכדוגמא לחבריכם. היא זו שתוביל להעצמה אישית שלכם וליצירת תמונת עתיד חברתית טובה יותר.

בסקר שערכנו במשרד החינוך אשתקד מצאנו כי ברגע שבני נוער נתקלים בבעיה ברשת הם בוחרים לספר מה שעובר עליהם קודם כל לחברים הקרובים ורק אחר כך למבוגר – הכוח בידיכם. אתם שמשמשים גם כאוזן קשבת וכנותני עצות יכולים בעזרת הקשבה ושימת דגש על הפרטים הקטנים בשיחה להציל נפשות.

אנו מאמינים שלכם יש את הכוח לתמוך, להיות לעזר, להקשיב לחבר ולדעת כיצד לפעול. לעשות טוב ברשת ומחוצה לה - ולהעביר את זה הלאה!

במדריך זה נצייד אתכם בכלים נוספים לחניכת בני נוער מתוך מרה משותפת להעצים את הנוער לעשות מעשה, לא לעמוד מן הצד. לפעול בדרך הנכונה מתוך אמונה ואהבת הזולת.

מה במדריך?

- מערכי שיעור שעוסקים בגלישה בטוחה ברשת
- מסרים שחשוב שנלמד אחרים בנושא גלישה בטוחה ורעיונות לפעילויות
- כלים טכנולוגיים שיעזרו לכם לשמור על עצמכם ועל אחרים ברשת
- מעט נתונים סטטיסטיים
- ובדיחות להעלות חיוך

קדימה! נצא לדרך....

פעילויות דידקטיות -

- 3..... הפער בין החיים ברשת לבין המציאות הממשית
- 4..... פרופיל אישי שלי - כיצד אני מצטייר בעיניי אחרים
- 7..... מדברים ברשת אבל איך זה נשמע... ..
- 8..... להעביר או לא?!

תדריכים טכנולוגיים

- 9..... פרטיות ברשת חברתית - איך מגדירים זאת?
- אני לא רוצה שכל אחד יראה את התמונה או את אלבום התמונות שלי בפייסבוק - מה לעשות?
- 11.....
- 13..... ראיתי תמונה פוגענית בפייסבוק - איך אני מדווח ומסיר אותה?
- 14..... איך אני מדווח על קבוצה בעלת אופי פוגעני בפייסבוק?
- 18..... מתי לאפשר ומתי למנוע שימוש בשירותי מיקום בטלפון?
- 21..... איך לבחור סיסמה חזקה ואמינה שלא ניתנת לפריצה?
- 22..... מה זה אתר מאובטח? איך אני יכול לזהות זאת?
- 23..... פשינג (Phishing) ... איך נשמרים מכך?
- 25..... יש חיפוש בטוח במנוע גוגל - איך מגדירים זאת?
- חיפשתי תמונה של ארנב ומצאתי שפנפה.. איך מסירים תמונה ממנוע התמונות של גוגל?
- 27.....
- 28..... נחשפתי לסרטון פוגעני ביו טיוב ... איך אני עוזר להסירו?

הנחיה:

לימור הררי - אתיקה ומוגנות ברשת, גף יישומי מחשב, המינהל למדע וטכנולוגיה
הדרה רוזנבלום - מפקחת ארצית על מנהיגות נבחרת וייצוגית

פיתוח מערכי השיעור - אוריה דויד וגל יוסף ממועצת התלמידים הארצית

תדריכים טכנולוגיים - נכתבו על ידי רכזי חיים ברשת מחוזיים -

אנה טפרמן - מחוז מנח"י, סנדי בר אל - מחוז תל אביב, רויטל פלג יצחקי - מחוז חיפה, יעקב הופמן - מחוז מרכז, ירדן גינזבורג - חינוך מיוחד, עבדאללה חלאילה - מגזר ערבי, דינה יצחקי - מחוז ירושלים, ענת שוורץ - מחוז צפון, גלית בן ישי - מחוז דרום

כתיבת התדריכים הטכנולוגיים נעשתה בשיתוף פעולה עם רכזים של צוותי חיים ברשת, חברת Google

ישראל ומייקרוסופט ישראל

הפער בין החיים ברשת לבין המציאות הממשית

החיים ברשת לעיתים מצטיירים כחיים "טובים יותר" כל אחד בוחר את התמונה הכי מוצלחת שלו ומתייג עצמו לרוב בסיטואציות שמחות (מסיבות, אירועים, חופשות). בני הנוער המתבוננים ב- Feed המעודכן מקבלים תמונה ורודה שאינה בהכרח תואמת את המציאות. יש מחקרים שמצאו כי אותה תמונה ורודה יוצרת בקרב חלק מבני הנוער תחושה של: כולם מבליים ורק אני לא... דבר שעלול להוביל למצב רוח לא טוב עד לכדי מונח הנקרא: דיכאון הנגרם ממדיה חברתית- Social Media Depression

מטרות הפעילות:

- מתן דגש על המידע השגוי העלול להימצא ברשת.
- להעלות את המודעות לסוגיה שהחיים ברשת אמנם נראים זמינים ונוחים הרבה יותר מאשר המציאות, אך אינם בהכרח יותר טובים.

מהלך הפעילות:

הבאת סיטואציה לכיתה: פיה הגיעה לכיתה והיא יכולה להגשים משאלה אחת לתלמידים או במרחב הממשי או במרחב הווירטואלי.

כל אחד מהמשתתפים צריך לבחור לחיות ברשת את החיים הווירטואליים או להישאר במציאות הממשית.

הכיתה תתחלק ל-2 קבוצות: אלה שרוצים לחיות במרחב החיים הממשי ואלה שמעדיפים לחיות במרחב החיים הווירטואליים.

על כל קבוצה לתת נימוקים ועליה לנסות לשכנע את הקבוצה השנייה שהחיים אצלה, והמציאות שלה עדיפים. השיח יציף את הבעייתיות ברשת אל מול היתרונות. לבסוף, תיערך הצבעה, כל תלמיד יצטרך להחליט באיזה צד הוא בוחר לחיות. התלמידים שיבחרו בחיים הממשיים יקבלו סוכריית טופי ואילו התלמידים שיבחרו בחיים הווירטואליים יקבלו עטיפת טופי ובתוכה נייר.

שאלות למליאה:

- ☺ האם הפתיעו אתכם התוצאות?
- ☺ מדוע קבלתם לדעתכם סוכריות שונות? מה הן מייצגות?
- ☺ מה דעתכם על הקבוצה בה נערכה הסדנא?
- ☺ בעקבות השיח שנוצר - תנו חמש עצות לחבר המשתמש בפייסבוק

☺☺ עד היום דיברתי אל הקיר, היום אני כותבת עליו...

פרופיל אישי שלי - כיצד אני מצטייר בעיניי אחרים

הדרך בה אנו מציגים את עצמנו ברשת הינה בעצם "מיתוג אישי" – כלומר, הדרך בה אנו רוצים להיות מוצגים בעיניי אחרים. במטרה שבבואתנו תשקף פן מסוים מאוד מתוך חיינו. בדרך כלל אנשים בוחרים לשקף פן מאוד מסוים מתוך אישיותם והוא לא בהכרח משקף את התמונה המלאה אודות אותו אדם.

מטרות הפעילות:

- העלאת מודעות לדרך בה אנשים מיוצגים בפרופיל האישי שלהם ברשתות החברתיות.
- אבחנה בפער בין החיים ברשת לבין החיים האמיתיים.

מהלך הפעילות:

התלמידים יחולקו לארבע קבוצות. כל קבוצה תקבל תבנית ריקה של פרופיל פייסבוק (מצ"ב) ותצטרך להרכיב אותו, לאפיין ולתאר את הבן אדם המופיע בו מבחינה חיצונית ופנימית עפ"י הקריטריונים הבאים ובהסתמך על תכונות האופי המצוינות מטה:

☺ איך נראה אותו הילד ? (שיער, פנים, גוף)

☺ מה גילו ? באיזו כיתה ?

☺ האם הוא משקיע בלימודים ?

☺ מה ממוצע הציונים שלו ?

☺ מה הוא עושה בשעות אחה"צ? באילו חוגים או מסגרות הוא לוקח חלק ?

☺ מה הוא עושה בהפסקות בבית הספר ?

[כל קבוצה תוכל להוסיף קריטריונים]

קבוצה א' תצטרך להשלים את הפרופיל של "שי" (או כל שם אחר). היא ה"חושפנית", לא מתביישת בשום דבר ופייסבוק זה מרחב החיים בו היא שווה הכי הרבה זמן. מעדכנת בכל רגע נתון סטטוסים, תמונות וצ'ק אין.

קבוצה ב' עוסקת ב"בן" (או כל שם אחר). הוא ילד ביישן מאוד, הוא פתח את חשבון הפייסבוק שלו רק עכשיו, אחרי שלכל החברים שלו כבר היה. הוא מתלבט מאוד לגבי תמונת פרופיל כי הוא לא יודע בדיוק מה הוא רוצה שיראו אנשים אחרים ומה לא.

קבוצה ג' עוסקת ב"ערן", ערן לא נמצא בפייסבוק הרבה. הוא מעדכן פעם בכמה זמן ובודק התראות אולי פעם בשלושה ימים. יש לו הרבה חברים בפייסבוק כי אין לו כוח לראות את מי הוא מאשר.

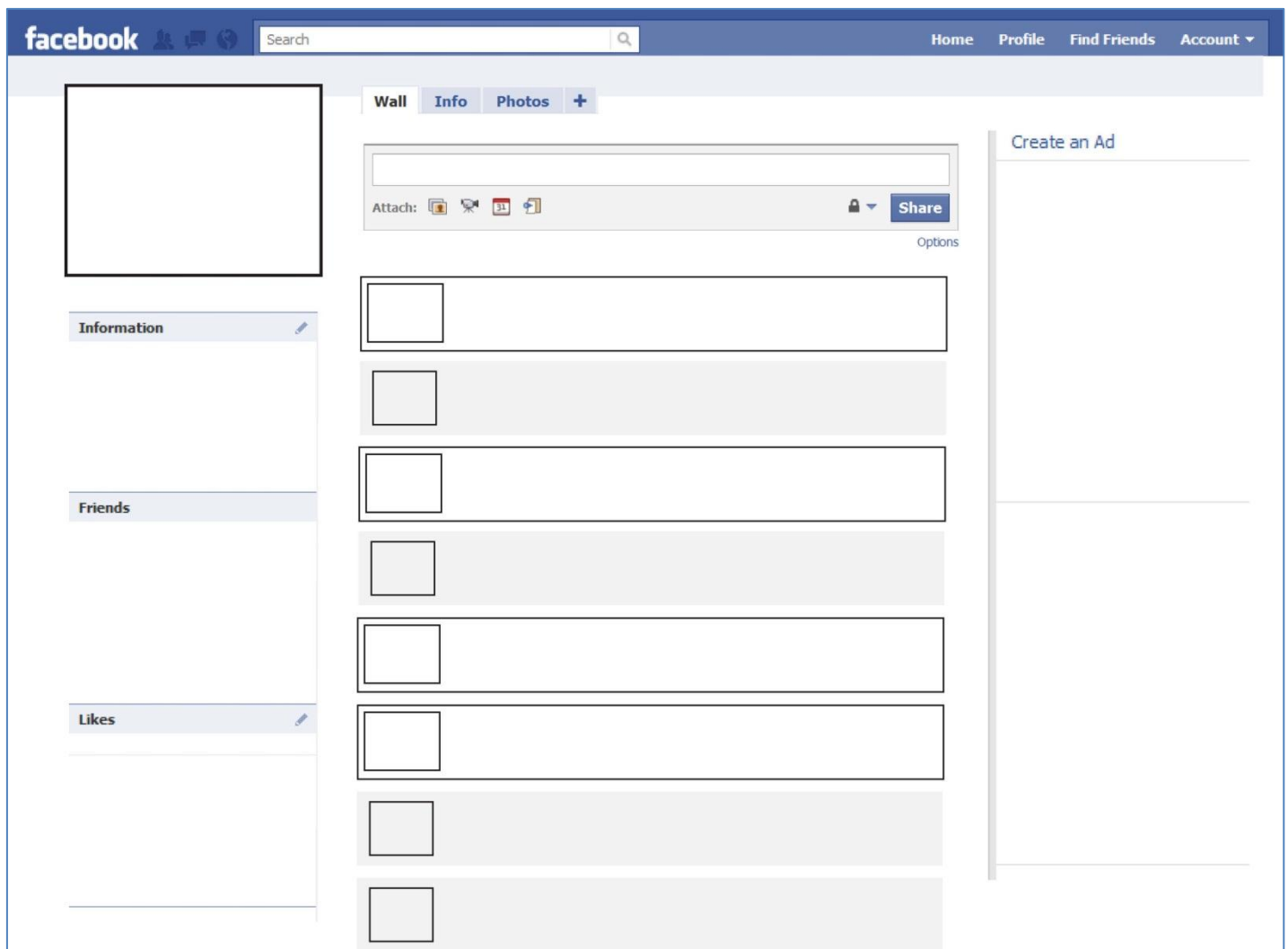
קבוצה ד' עוסקת ב"שירלי", שירלי בחורה השומרת על פרטיותה ביותר. היא מפחדת מכל דבר. הפרופיל עצמו חסום, יש לה המון קבוצות סודיות עם חברות וחברים כדי לעדכן רק שם - במקום שהיא בטוחה שאף אחד שאינו רצוי יכול להתעדכן בחייה.

לאחר שכל קבוצה מילאה את המשימה יתפתח דיון:

- מה המעמד החברתי של כל ילד? התלמידים יצטרכו לסמן את המעמד החברתי על גבי סקאלה.
- האם המעמד החברתי קשור קשר ישיר לפייסבוק?
- מי במצב "הכי טוב", מבין החבורה?
- איך אפשר לאזן בניהם - שי המכורה, בן שלא יודע, ערן שלא אכפת לו ושירלי ה"חרדתית"? האם בעצם יש "נכון" ו"לא נכון" בהשקפות האלה?
- לאיזה מהסוגים אתם תשייכו את עצמכם?
- איך אתם מרגישים עם האופן בו אתם מייצגים את עצמכם?
- האם הייתם מעביר סדנא זו גם לחבריך?
- תנו 5 עצות לחבריך המשתמשים בפייסבוק כיצד למתג את עצמם.

☺☺ פייסבוק זה כמו מקרר אתה פותח אותו כל 10 דקות גם אם שום דבר לא השתנה...

תבנית פרופיל ריקה לשימושכם:

😊 מי שטוב לו ושמה לייק ילחץ 😊

מדברים ברשת אבל איך זה נשמע...

ברשת האינטרנט לא תמיד אנו מופיעים בזהותנו המלאה, לעיתים אנו נמצאים מאחורי כינוי, או תמונה הבעות פנינו אינן נראות. מחקרים מצאו כי כאשר אנשים לא רואים את מבט העיניים של האחר הם עלולים לכתוב/ לומר דברים שלא היו אומרים אם היו פוגשים אותו באופן ממשי.

מטרות הפעילות:

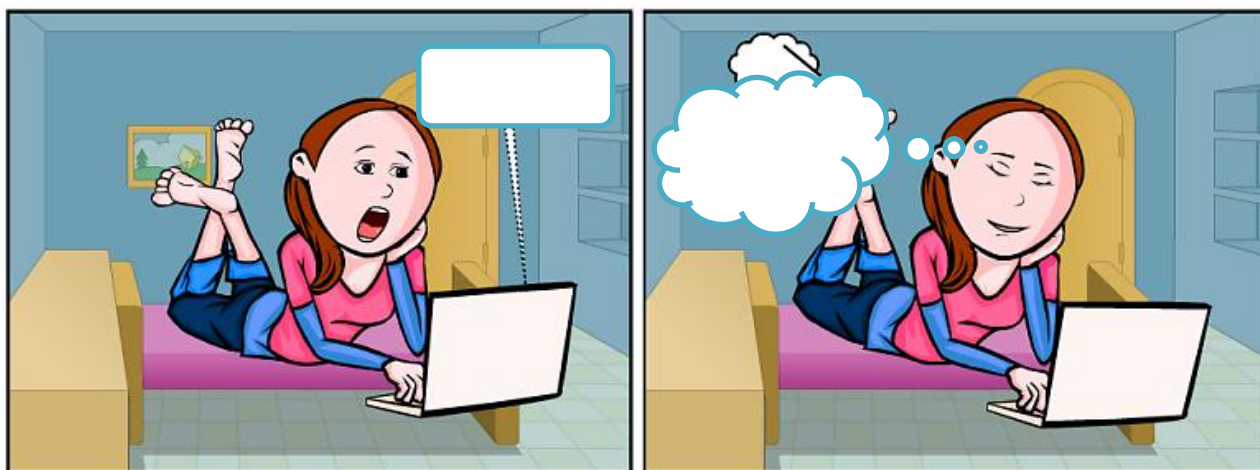
- הדמיית מקרה של שליחת וקבלת הודעה פוגעת בצ'אט.
- ניסוח כללי התנהגות בעניין התכתבות בצ'אטים והשפה בה משתמשים.

מהלך הפעילות:

המנחה והתלמידים יגדירו מהי הודעה פוגעת.

דין- האם נתקלו במצב כזה פעם?

לאחר מכן, כל תלמיד יקבל קומיקס בו מצוירת נערה על יד המחשב:

בתמונה הראשונה, התלמיד יצטרך להקליד את ההודעה הפוגעת, בשנייה יצטרך למלא בועת מחשבה של האדם שקיבל את ההודעה ולבסוף יכתוב מה ענה לו אותו אדם הפגוע.

המשתתפים ינסחו כללי התנהגות ודיבור בצ'אטים ברשתות החברתיות.

המנחה יערוך הצבעה בין המשתתפים:

האם כללים אלה מקובלים עליהם?

האם יעמדו בהם?

האם יעבירו אותם לחבריהם?

להעביר או לא?!

פעילות זו מיועדת רק לתלמידי חט"ע. הפעילות עוסקת במסרור מיני (סקסטינג)

מסרור מיני (Sexting) - שליחת הודעות מיניות מפורשות לאחר באמצעות טלפון סלולרי או אמצעי טכנולוגי אחר. מסרים מידיים. נוהג של שליחת תמונות ורמיזות מפורשות גדל, במיוחד בקרב בני נוער. מה אם כן הבעיה? הקלות שבה אותם מסרים יכולים להיות מופצים הוא המקור לדאגה. תמונה המשותפת לשני אנשים יכולה להיות מופצת באופן ויראלי ברשת. אלו משאירות טביעת רגל דיגיטלית ועלולים להוות מקור פגיעה באחר.

מטרות הפעילות:

- העלאת המודעות לבעייתיות והכנה שבסקסטינג
- מתן כלים לבני נוער להעברת מסרים ראויים ברשת

מהלך הפעילות:

- נקיים הצבעה כיתתית בעיניים סגורות. עצמו עיניכם וענו על השאלה: ירימו יד מי שחושב שהעברת תמונות חושפניות או בעלות מסרים מיניים בין חבר לחברה הם דבר מסוכן? (המנחה סופר את הקולות) פקחו עיניים.
- מנו שלוש סיבות לכך שהדבר הינו בעייתי.
- הסבירו את המונח: מסרור מיני
- **משחק** – העברת מסרים ברשת. **עזרים:** שני כדורי צמר ושתי טבעות פלסטיק כל הכיתה משתתפת ועומדת ברחבי החדר, שני תלמידים מעבירים חוט צמר מאחד לשני כך שנוצר סבך של חוטים בכל רחבי החדר. בהינתן האות משחילים על כל אחד מהחוטים טבעת ורואים איזה קבוצה מעבירה את הטבעת מהר יותר לצד השני. המשחק מדמה את האופן בו מועברות ידיעות ברשת.
- נצפה בסרטון: [סיפורה של מייגן](#) המתאר נערה ששלחה את תמונה חושפנית לחבר שלה והתמונה הופצה לכל חברי הכיתה. הסרטון מתאר את התחושה של אותה נערה במהלך האירוע.
- דיון: מה הקשר בין המשחק לבין הסרטון? האם מייגן טעתה בכך שסמכה על החבר שלה? האם היא האשמה בתוצאה? מי שותף לתוצאה? מכאן הדיון יתרחב לגבי מידע ברשת: מה קורה למידע שהועבר ברשת? האם יש לנו דרך לפקח לא יתגלגל? מה עלינו לעשות? ממה להישמר?
- ניסוח כללים לגבי העברת מסרים ברשת

פרטיות ברשת חברתית – איך מגדירים זאת?

"פייסבוק לנוער זה רחוב בלא מבוגרים. עבור בני נוער", אמר פרופ' ניב אחיטוב¹, נשיא המרכז האקדמי דן, "פייסבוק זה רחוב בלא מבוגרים. זה לא מקום למצוא חברים. זה לא בית ספר או בית, אלא מקום בו אפשר לעשות מה שרוצים" האמנם?

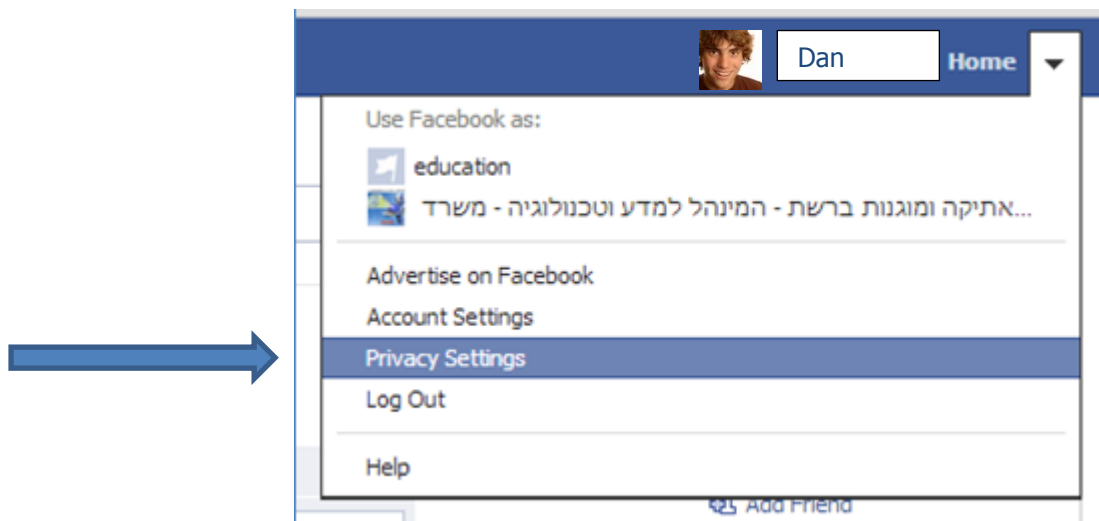
מושג "הפרטיות" עובר שינוי מאז כניסת האינטרנט לחיינו. אנשים מפרסמים בקלות רבה מידע על עצמם מבלי לחשוב איזה נזק עלול להיגרם להם לפני לחיצה על "פרסם".

כיום הטכנולוגיה מאפשרת לכל משתמש להגדיר את האופן בו המידע האישי יוצג בפני חברי הקהילה לה הוא שייך וכיצד יפורסם בפני משתמשים שאינם שייכים לקהילה שלו וכך למדר את המידע מאנשים ו/או קבוצות מסוימות.

בכדי לבצע זאת יש צורך לבצע מספר פעולות פשוטות. וכדאי אחת לשלושה חודשים לבדוק אם שונו הגדרות הפרטיות בחשבון שלנו.

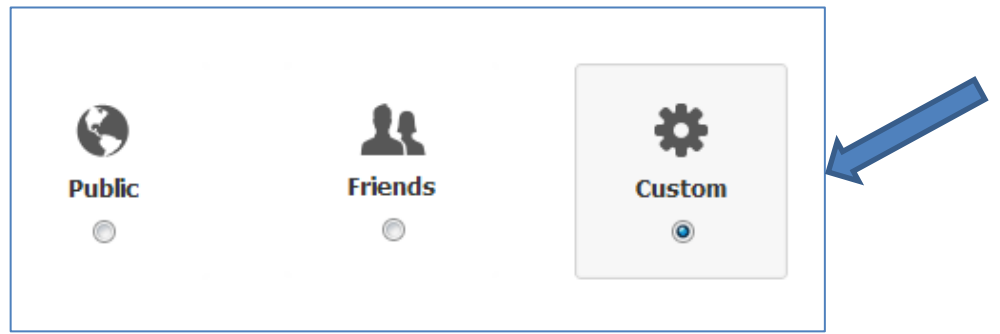
איך מגדירים פרטיות ברשת חברתית פייסבוק?

הקליקו על הגדרת הפרטיות (ליד כפתור בית)

ברירת המחדל של הרשת החברתית הוא: פרסום פומבי "Public" יש להעביר את הנקודה ימינה ל"מותאם אישית" - Custom (כמו בתמונה מטה) ולהגדיר לגבי כל סוג מידע כיצד הוא יוצג.

¹ מתוך מחקר בינלאומי חדש מאשש: צעירים מתייחסים לאובדן הפרטיות בסלחנות רבה מאשר מבוגרים, יתפרסם ב 2013: <http://www.pc.co.il/?p=99716>

גללו את הדף מטה וראו את האפשרויות השונות לפיהן ניתן להגדיר את פרטיות המידע האישי:

ניתן להגדיר מי יכול לפרסם מידע על הקיר שלנו? מי יכול לראות את מה שאנחנו פרסמנו על הקיר? האם כל אחד יכול לתייג אותי או שאני מאשר את התייג לפני הפרסום? ועוד

ניתן להגדיר מי יוכל לאתר אותנו בעזרת הטלפון הנייד והדוא"ל שאנו מספקים.

מי יכול לשלוח לנו בקשת חברות (כולם או רק חברים של בחרים) ומי

אפליקציות/ יישומים השונים ברשת יכולים לחשוף מידע אישי שלך לכל משתמשי היישום, ניתן לשלוט במידע שאנשים יראו אודותיך

הגבלת הצפייה בפרסומים ישנים

ניתן לחסום אנשים ספציפיים מגישה לפייסבוק שלנו וכן לחסום את אפשרות שהם ישלחו הזמנות

How You Connect
Control how you connect with people you know.

Timeline and Tagging
Control what happens when friends tag you or your content, or post on your timeline.

Ads, Apps and Websites
Manage your settings for ads, apps, games and websites.

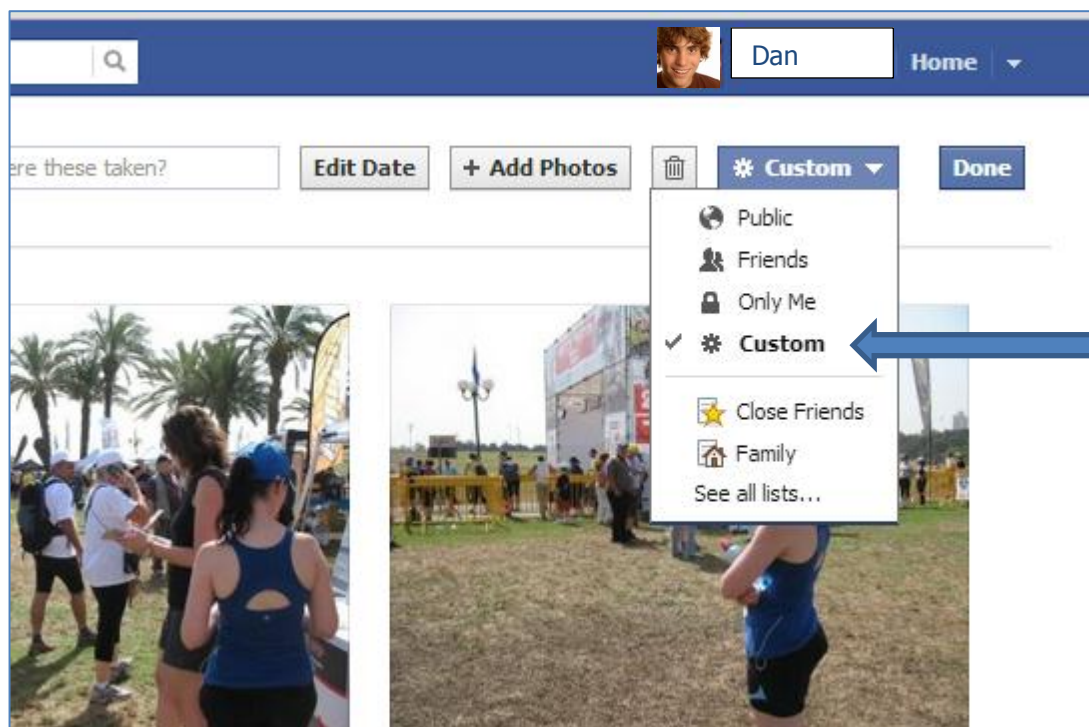
Limit the Audience for Past Posts
Limit the audience for posts you shared with friends of friends or Public
[Manage Past Post Visibility](#)

Blocked People and Apps
Manage the people and apps you've blocked.
[Manage Blocking](#)

בנוסף להגדרות הנ"ל ניתן למנוע מחברים מסוימים שלנו בפייסבוק או מקבוצות (אותם אנו הגדרנו) מלצפות בתמונה מסוימת שלנו או מאלבום תמונות. שהעלינו לרשת.

אני לא רוצה שכל אחד יראה את התמונה או את אלבום התמונות שלי בפייסבוק – מה לעשות?

מקליקים על אלבום תמונות. לצד כפתור העריכה הקליקו משולש הבחירה של כפתור התאמה אישית "Custom"

יפתח החלון הבא. ניתן באופן גורף לבחור אחת מהאפשרויות הבאות: אלבום התמונות יהיה גלוי רק לי/ לאנשים ספציפיים או קבוצת אנשים (יש להגדירה מראש)/ חברים בלבד/ חברים של חברים.

בנוסף ניתן לבחור באפשרות השנייה, הסתרת התמונה או אלבום התמונות מאנשים ספציפיים. ברגע שנרשום את ההתחלה של שמם המערכת תזהה ותשלם את השם. שימו לב, כבר בשלב יצירת אלבום חדש יש למטה אפשרות לבחור מי יוכל לראות את האלבום

Custom Privacy

✓ **Make this visible to** _____

These people or lists: Friends
 Friends of Friends
 Friends
 Specific People or Lists...
 Only Me

✗ **Hide this from** _____

These people or lists: _____

Save Changes Cancel

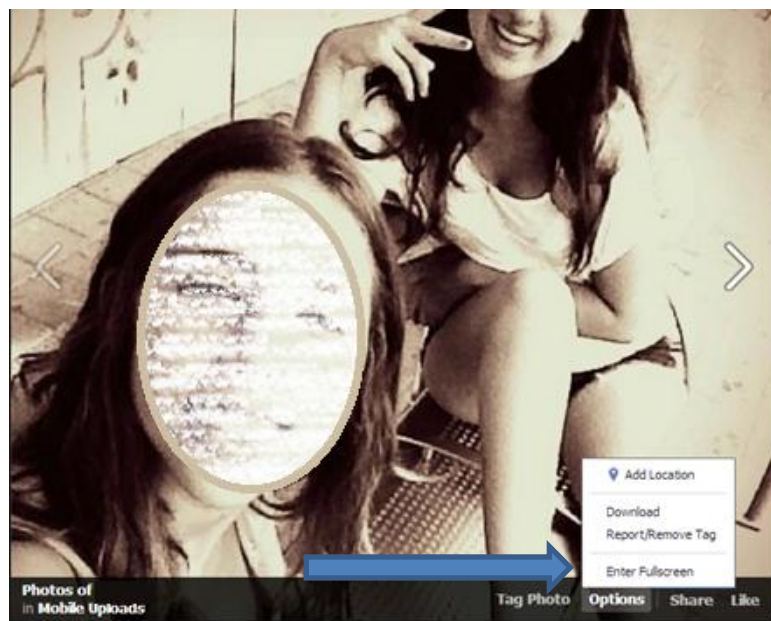
הידעת?
 לכ-94% מבני הנוער
 בישראל פרופיל בפייסבוק

פעם היו לי חיים, עד שאחד אמר לי לפתוח פייסבוק 😊😊

ראיתי תמונה פוגענית בפייסבוק – איך אני מדווח ומסיר אותה?

במהלך הגלישה שלנו ברשת אנחנו רואים עשרות תמונות. יש אשר מעלים או מתייגים תמונות שעלולות לפגוע באחר. יש אשר מתבוננים בתמונה וממשיכים הלאה... לא אנחנו (: חשוב לפעול! אם ראינו תמונה שעלולה לפגוע מכל סיבה שהיא באחר יש לדווח על כך. איך עושים זאת?

מקליקים על התמונה ולוחצים המילה אפשרויות (Options)

הרדה
דיווח/הסרת תיוג
היכנס למסך מלא

לבחור את הסיבה להסרת התמונה: .תקבל ההודעה הבאה, בה עלינו

- אני לא רוצה שאחרים יראו אותי בתמונה זו.
- התמונה פוגעת בי או במישהו שאני מכיר
- התמונה לא ראויה להיות בפייסבוק
- זהו ספאם

איך אני מדווח על קבוצה בעלת אופי פוגעני בפייסבוק?

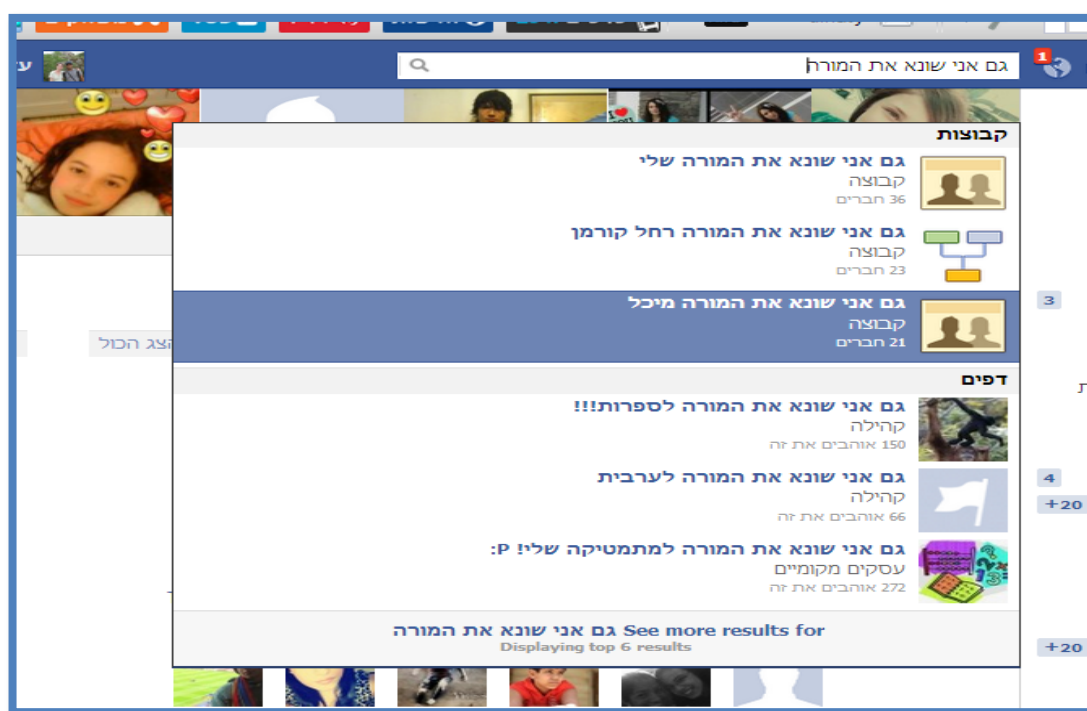
כבני אדם חברתיים אנו אוהבים ליצור אינטראקציה עם חברים החולקים אתנו דעות, חוויות ותחומי עניין, לשתף בדעות ולהגיב לאחרים ברשתות חברתיות (דוגמת פייסבוק).

לצערנו, אנו עלולים להיתקל בקבוצה בעלת אופי פוגעני כלפי אדם, קהילה, תפקיד, עדה וכו'.

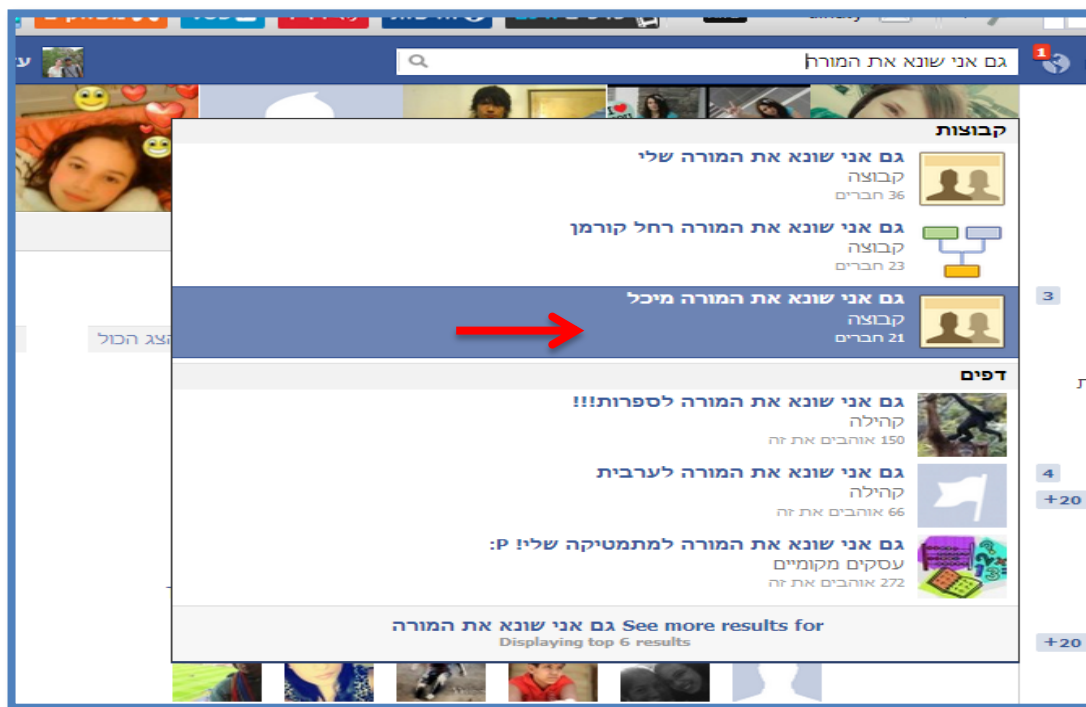
במידה ונתקלנו בקבוצה בעלת אופי כזה כדאי לפעול! יש באפשרותנו לפנות לחברת פייסבוק ולבקש להסיר/לסגור קבוצה פוגענית זו.

איך עושים זאת?

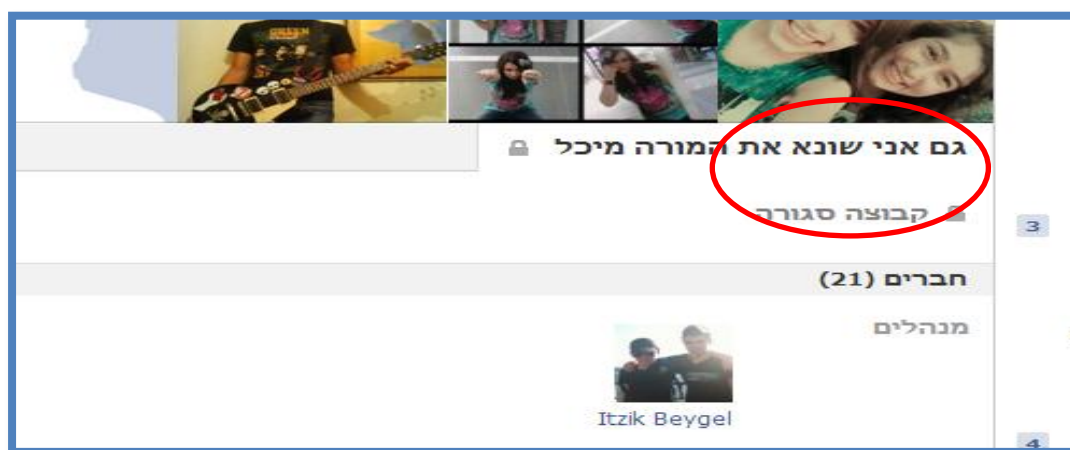
במידה וזיהית קבוצה פוגענית (דוגמה בתמונה זו) והחלטתי לדווח עליה בכדי שיסירו אותה, עליי לבצע מס' פעולות.

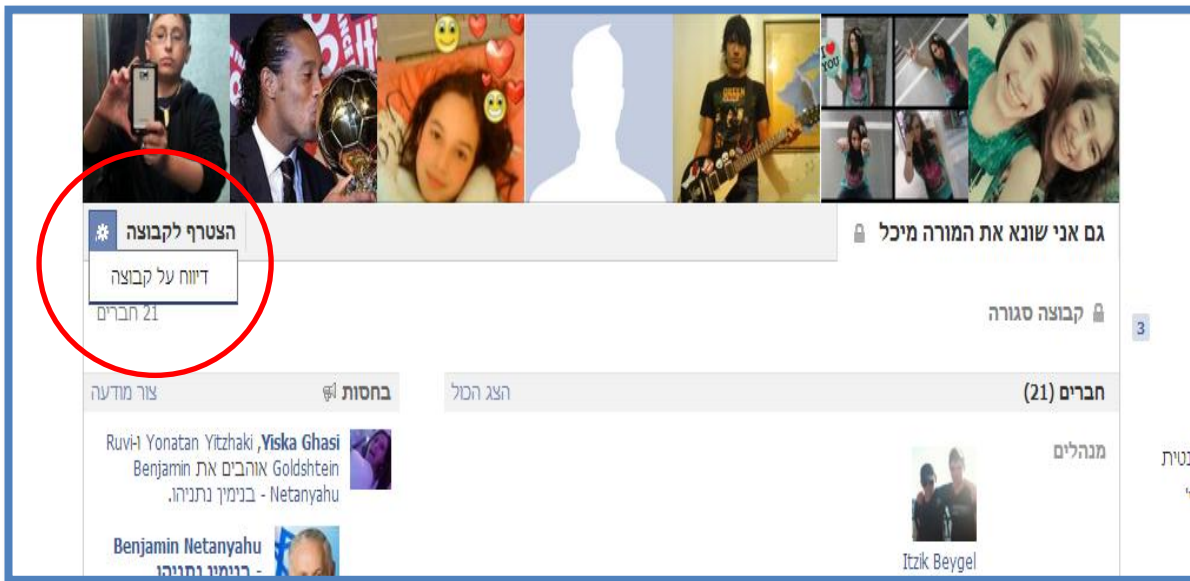
בשלב הראשון יש להיכנס לדף הקבוצה:

כשאני צופה בדף הקבוצה ניתן להבחין אם הקבוצה סגורה או פתוחה למשתמש אקראי. עובדה זו מצוינת מתחת לשם הקבוצה. בנוסף ניתן להבחין במספר החברים בקבוצה.

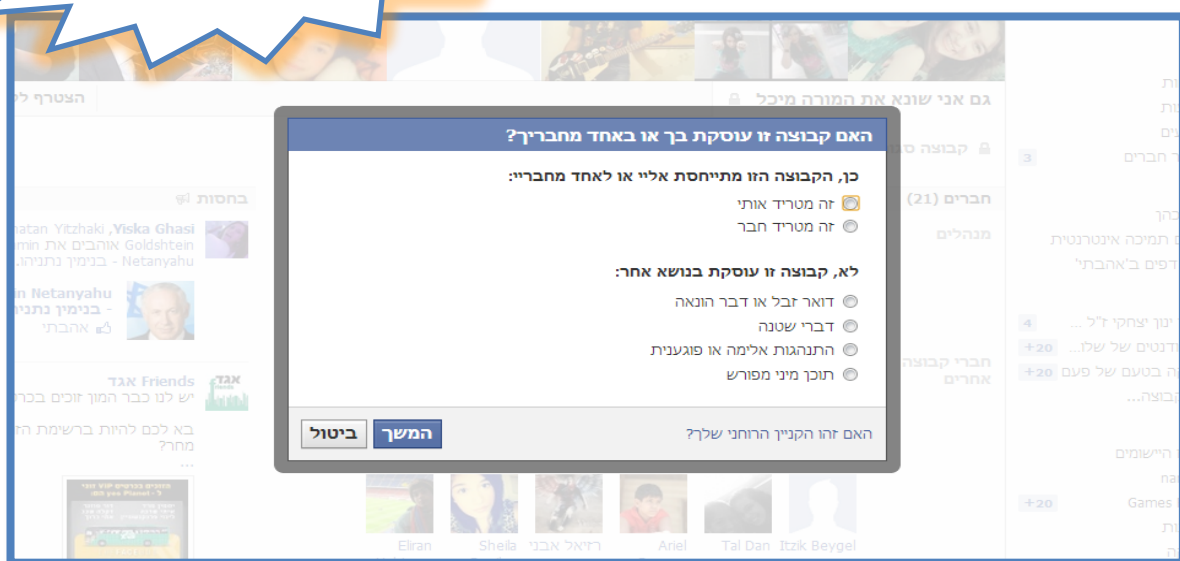
על מנת לדווח על הקבוצה כקבוצה עוינת/פוגענית, יש ללחוץ על גלגל השיניים בצד שמאל העליון של הדף.

לאחר מכן תופיע תמונת המסך הבא אשר תבקש ממך להתריע על אופי הפגיעה כפי שאתה רואה:

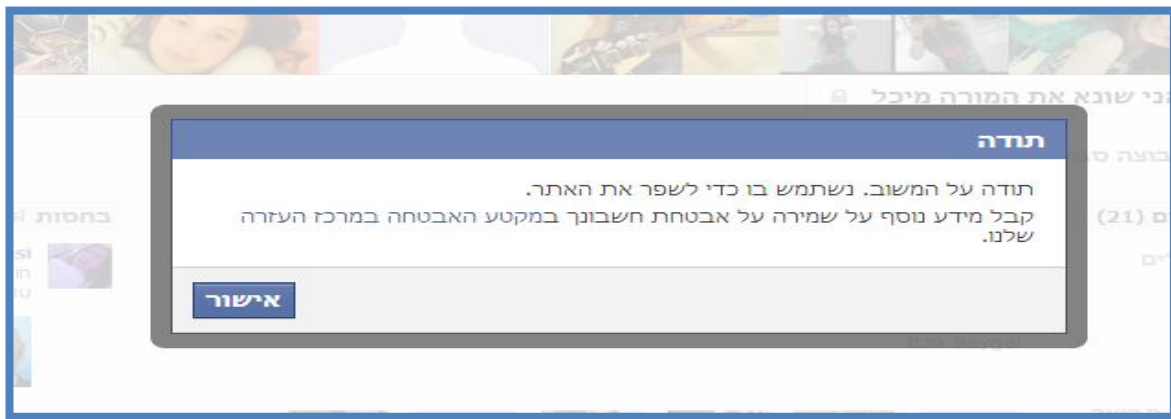
יופיעו שתי שאלות: האם קבוצה זו קשורה לאחד מחבריך או אליך באופן ישיר. במידה והקבוצה עוסקת בנושא פוגעני אחר ענה לשאלה השנייה תוך בחירת אחת האפשרויות: אם הקבוצה בעלת תוכן מיני, יש בה התנהגות אלימה או פוגענית, יש בה דברי שטנה או כוללת דואר זבל והונאה. בחר את האפשרות הנראית כמתאימה ביותר.

הידעת? 58% מבני הנוער דיווחו כי המטרה העיקרית לשימוש בפייסבוק הינה העברת הזמן הפנוי ולהפגת שעמום

בשלב זה יש ללחוץ על המשך.

מיד לאחר לחיצה על מקש ההמשך תופיע ההודעה הבאה:

חברת פייסבוק תקבל את התלונה ותבחן את אופי ותכני הקבוצה.

במידה והתכנים אכן אינם ראויים הקבוצה תיסגר. בחינה זו נמשכת ימים בודדים.

מתי לאפשר ומתי למנוע שימוש בשירותי מיקום בטלפון?

שירותים מבוססי מיקום מאפשרים לחברות הסלולר לזהות את מיקום הנייד ולספק מידע למשתמש אודות מיקום המכשיר בהתאם לצורך של המשתמש: נוטן (GPS) דיווחי תנועה (Waze), אירועים בסביבה, סרטים, מסעדות באזור, חברים בקרבת מקום ועוד. אפשרויות אלו מספקות למשתמש מידע עדכני בהתאם למיקומו הגיאוגרפי. אולם, שירותים אלו גם עלולים לתת מידע לאחרים שאולי אינך רוצה למסור.

בנוסף, שירותי המיקום מאפשרים לתייג את המקום בו נמצא המשתמש על ידי העלאת תמונה או סטטוס שפורסמו באמצעות הסמרטפון, כלומר, ניתן יהיה לראות את המיקום המדויק של המשתמש ואף לעקוב אחריו. באמצעות תוכנות המשתמשות בשירותי המיקום, ניתן לצפות במסלול בו הולך המשתמש ולהעביר את המידע לאחרים.

צפייה בפרטי תמונה שצולמה באמצעות הסמארטפון והועלתה לרשת, מאפשרת לדעת היכן התמונה צולמה (מיקום מדויק). כך ניתן לאסוף נתונים על המשתמש, ניתן לדעת היכן הוא גר, היכן עובד ומהו מסלולו היומיומי.

איך מופעלים שירותי המיקום?

שבב של GPS נמצא בכל מכשיר של טלפון חכם הוא מסמן את המכשיר ומאפשר מעקב אחריו. בהרבה מאוד אפליקציות המשתמש מתבקש להפעיל את שירותי המיקום בעת השימוש באפליקציה.

מה לעשות?

כאשר מפעילים בפעם הראשונה את הטלפון החכם (סמארטפון) מתקבלת הודעה לפיה יש לאשר את השיתוף בשירותי המיקום. המשתמש נשאל אילו מהאפליקציות שברשותו ישתתפו בשירותי המיקום.

בנוסף, כל אפליקציה חדשה המשתמשת בשירותי מיקום מחויבת לבקש אישור להשתמש בשירותי המיקום בכל פעם שמפעילים את האפליקציה.

למשל: הנה תמונה מתוך אפליקציית "עכבר העיר" לפיה המשתמש מתבקש לסמן אם הוא מעוניין להשתמש בשירותי המיקום או לא:

חשוב לשים לב להודעות אלו ולא להקליק באופן אוטומטי על אישור – עלינו להחליט מתי אנו משתמשים בשירותי מיקום ומתי לא.

אם אישרנו את השימוש בשירותי מיקום ואנו רוצים לבטלם, ניתן לבטל זאת על ידי הקלטה על:

הגדרות = < כללי = < שירותי מיקום = < כיבוי

(ניתן לעשות זאת בכל מכשיר, צילומי המסך הללו לקוחים מתוך מכשירי האיפון)

שימו לב – ברירת המחדל של כל מכשיר נייד היא כי השימוש במצלמה מוגדר כפועל על שירותי מיקום. כדי לנטרל זאת יש להקליק על:

הגדרות = < כללי = < שירותי מיקום = < מצלמה = < כיבוי

שימו לב, במידה ואנו מעלים תמונה לרשת שצולמה על בסיס שירותי מיקום ניתן לדעת היכן התמונה צולמה. אפשרות עוקפת לנטרל זאת (אם לא כיביו את ההגדרה של שירותי מיקום) היא לאחר צילום התמונה לצלם את התמונה שוב במכשיר עצמו ותמונה זו להעלות לרשת.

הידעת? 71% מבני הנוער מסתכלים פעם אחד ביום לפחות בקיר שלהם בפייסבוק

איך לבחור סיסמה חזקה ואמינה שלא ניתנת לפריצה?

בעידן המודרני סיסמה היא כלי שימושי לבקרת גישה למשאבים דיגיטליים. דוגמאות למשאבים כאלו הם: מכשיר למשיכת מזומנים, קוד כניסה לביצוע פעולות בחשבון הבנק. משאבים אלו מוגנים באמצעות סיסמה או אמצעי זיהוי אחר המבטיח את זהות המשתמש המורשה לנצל משאבים אלו ומונע ממתחזים או כאלו שאינם מורשים מלגשת אל המשאב. אך כיצד אנו מגינים על עצמנו מפני פריצת קוד הכניסה האישי שלנו בדוא"ל או בפייסבוק כך שנמנע מאדם אחר לפרסם בשמנו הודעות שלא התכוונו?

כדי שסיסמה תהיה "חזקה" היא צריכה להיות קשה לניחוש

מה עושים?

- אל תשתמשו בסיסמה 12345 או ההפך 54321. זה נפוץ וקל לפריצה
- אל תשתמשו בכל פרט הקשור בביוגרפיה שלנו כסיסמה.
- למשל: תעודת זהות, תאריך לידה, מס נייד או טלפון, שמות ילדים, שם פרטי שלך ושם משפחה וכו'. אלה הפרטים הראשונים שהאקר יחפש על מנת לפרוץ באמצעותם.
- אל תשתמשו באותה סיסמה בכל האתרים שלך. מי שפרץ לאחד מהאתרים שלך ינסה באותה סיסמה להיכנס לשאר המרחבים שלך.
- אין לסמוך על אתרים שקוראים לעצמם אתרים מאובטחים. ראו פרק בנושא כיצד לזהות [אתר מאובטח](#).
- ישנם אתרים שמציעים לגולש "שמירת סיסמאות" – שימו לב, אל תשמרו סיסמאות באתרים אלו. לעתים קרובות הם נבנו ע"י האקרים לצורך פריצה.

אז מה כן?

- חשבו על מילה בעברית וכתבו אותה על פי המקלדת באנגלית. למשל: **MTKUI**
- ערבבו אותיות ומילים באותה שיטה שלמעלה.
- השתמשו במשפטים מהתנ"ך או ממערכונים למשל: "זה לא קשה זה צמיגי"
- קחו את האות הראשונה של כל מילה ועל פי המקלדת הפכו אותה לאנגלית Z-z, L-l, K-k, E-e וכך הלאה...

והרי סיסמה שלא ניתנת לפריצה.

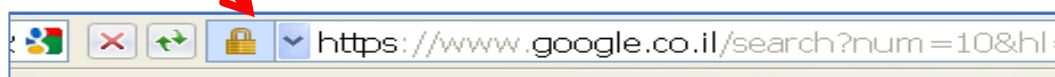
את הסיסמאות כדאי לכתוב על נייר ולשמור במגירה, שמירת סיסמאות במחשב, זה כמו לנעול את הבית במפתח ולהשאיר את המפתח מתחת לשטיח. כולם יודעים שהוא שם..

מה זה אתר מאובטח? איך אני יכול לזהות זאת?

אתרים מאובטחים הם אתרים אשר מספקים אבטחה בזמן הגלישה בהם. אם אנחנו מבצעים רכישות או מוסרים פרטים אישיים כדאי לוודא שהאתר מאובטח. כלומר, התקשורת בין האתר לבין הדפדפן מוצפנת, וזהות החברה או האדם המציגים את האתרים אומתה והם אכן מי שהם טוענים שהם. כאשר גולש מגיע לאתר מאובטח, דפדפן האינטרנט בודק את התעודה ובמידה והוא מוצא שהיא תקינה, הוא מסמן לגולש בעזרת מספר סמלים כי האתר מאובטח.

למה לשים לב? באתרים הכוללים אבטחה, דוגמת: בנקים ואתרי רכישות יש לשים לב בשורת הכתובת כי האתר מאובטח.

1. סימן של מנעול בכתובת האתר – הינו סימן שהאתר מאובטח

לחיצה על המנעול תפתח חלון המציג את מקור האישור לאבטחת האתר.

2. באתר מאובטח, כאשר נכנסים לדף בו יש לבצע תשלום חשוב לבדוק אם מופיעה בשורת

הכתובת: **https://** ולא רק **http**. האות S מסמלת אבטחה Security

3. באתר אינטרנט המשתמש בחיבור מאובטח, הצבע של שורת מצב האבטחה מיידע לגבי רמת האימות שביצע הארגון המאשר.

צבע אדום - האישור של החיבור המאובטח אינו בתוקף, אינו חוקי או כולל שגיאה

צבע צהוב - אין אפשרות לוודא את המקוריות של האישור או של רשות האישורים שהנפיקה אותו.

צבע לבן - האישור כולל אימות רגיל. התקשורת בין הדפדפן שלך לבין אתר האינטרנט מוצפנת.

צבע ירוק - התקשורת בין הדפדפן לבין אתר האינטרנט מוצפנת ורשות האישורים אישרה שאתר האינטרנט שייך או מופעל על-ידי עסק המאורגן באופן חוקי. כמו בדוגמה:

4. בשורת הכתובת מופיע סמליל (אייקון) המזוהה עם החברה, סימן נוסף לאמינות האתר.

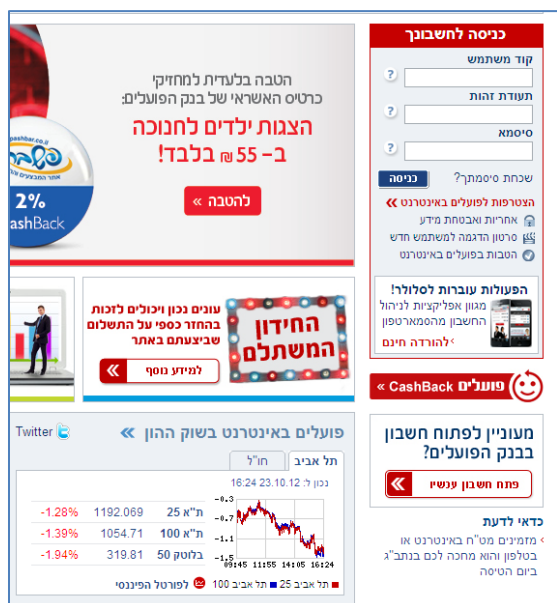
פישינג (Phishing)... איך נשמרים מכך?

אתרי פשינג Phishing, בעברית "דיוג" הם אתרים המתחזים לאתרים קיימים ומטרתם לגנוב מידע כמו סיסמאות, מספרי כרטיסי אשראי וכדומה. לרוב, הגניבה תהיה לצורך מידע אישי או רווח כלכלי.

הדיוג יכול להתבצע בשתי דרכים:

1. באמצעות אתר מתחזה, הנראה מבחינה עיצובית - חיצונית דומה מאד לאתר שאליו הוא

מתחזה. דוגמה:

האתר הרשמי של בנק הפועלים

אתר מתחזה לאתר בנק הפועלים

2. באמצעות תוכנת סוס טרויאני החודר למחשב האישי והופך את המחשב לשרת ממנו מתבצעות התקפות פשינג.

כיצד מזהים פשינג?

1. קוראים היטב את המסרים המגיעים בדוא"ל או ב SMS ולא מתפתים להודעות כמו:

"כרגע זכית בסכום של ... היכנס כדי להעביר אליך את הסכום"

"לשדרוג התכנה שברשותך היכנס לקישור ומלא את פרטיך"

2. בודקים היטב את כתובת האתר המופיע בהודעה, כיוון שבדרך כלל בהודעות דיוג (פישינג) יש שגיאות בכתובות האינטרנט.

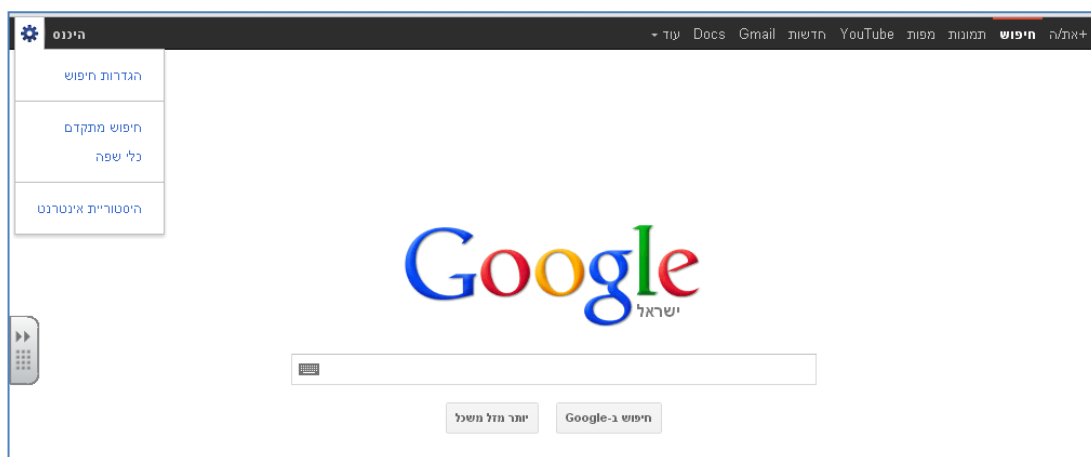
שימו לב WALLA ולא WALLLA (האות L מופיעה שלוש פעמים)
PAYPAL ולא PAYPAI (האות i במקום L)

במקרה של הודעה החשודה כהתחזות אין לגלוש ישירות מהקישור המוצע בהודעה, ניתן לפנות לגורם ממנו נשלחה ההודעה כדי לוודא את מהימנותו. שימו לב לא לחשוף פרטים אישיים כמו סיסמאות, ת.ז., מספרי חשבון בנק, כרטיסי אשראי, שמות בני משפחה ותאריכים חשובים.

**אני כל כך משועמם עוד מעט אני כותב סטטוס על השעמום שלי
ועושה לייק לעצמי**

יש חיפוש בטוח במנוע גוגל - איך מגדירים זאת?

לפעמים כשאנו מחפשים מידע במנוע חיפוש גוגל אנו עלולים להיתקל במידע קשה ופוגעני, חברת גוגל פיתחה מנגנון חיפוש בטוח. איך מפעילים זאת?
במנוע החיפוש גוגל בצד שמאל עלינו לבחור ב"הגדרות חיפוש":

יפתח החלון הבא:

הגדרות חיפוש

מסנני חיפוש בטוח	תוצאות חיפוש
כמה תוכן מיני מפורש (דפי אינטרנט, תמונות וסרטונים) יסנן החיפוש הבטוח מהתוצאות שלך? נעילת 'חיפוש בטוח'	שפות
☐ קפדני	מיקום
☐ מתון	עזרה
☐ ללא סינון	

נעביר את סימן מסנן החיפוש **מתון לקפדני**

בנוסף (נגלול מטה) יש אפשרות לחסום אתרים לא רצויים, לשם כך עלינו להיות מחוברים עם שם המשתמש והסיסמה שלנו בגוגל

חידוי Google Instant

מתי ברצונך לראות תוצאות בזמן ההקלדה?
 רק כשהמחשב שלי מהיר מספיק.
Instant פועל כעת לחיפוש באינטרנט. שנה זאת באופן ידני למטה.

הצג תמיד תוצאות Instant.

לעולם אל תציג תוצאות Instant.

מספר תוצאות בעמוד

Google Instant מציג 10 תוצאות.

100 אטי יותר 10 מהיר יותר

מיקום לפתיחת תוצאות

פתח כל תוצאה שנבחרת בחלון דפדפן חדש.

חסימת תוצאות בלתי רצויות

כאשר אתה מחובר לחשבון **תוכל לחסום אתרים לא רצויים** מתוצאות החיפוש שלך.

היסטוריית אינטרנט

כאשר אתה מחובר לחשבון, תוכל לקבל תוצאות מותאמות אישית והמלצות המבוססות על פעילותך באינטרנט. תוכל להשהות או לערוך את היסטוריית האינטרנט שלך בכל עת.

לא לשכוח להקליק: "שמור"

שמור

כדי להחזיר את ההגדרות לברירת המחדל, עלינו לחזור שנית על אותה פעולה ולבטל חסימת אתרים לא רצויים.

😊😊 רק בפייסבוק אתה יכול לדבר אל הקיר והוא יענה לך...

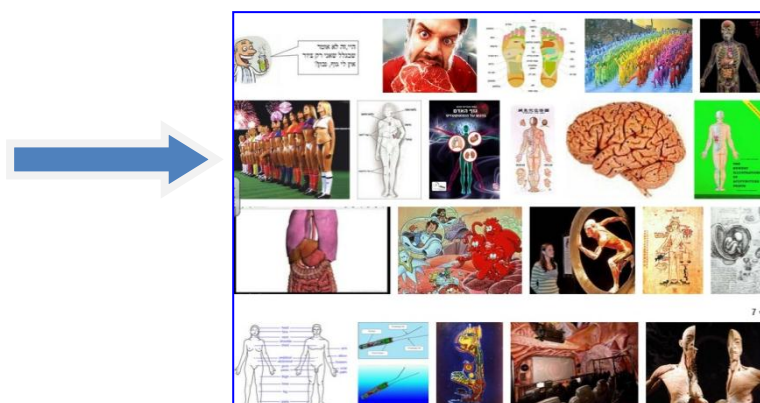
חיפשי תמונה של ארנב ומצאתי שפנפה.. איך מסירים תמונה ממנוע התמונות של גוגל?

כידוע לכם, המרחב הווירטואלי פרוץ וכמעט אין בקרה על התוכן שמעלים האחרים, ייתכן ובזמן גלישתכם נתקלתם בתמונה פוגענית שאינה הולמת. יש דרך להסיר תמונות פוגעניות שראיתם במנוע חיפוש תמונות גוגל. איך עושים את זה?

במידה ונכנסתי למנוע חיפוש התמונות של גוגל

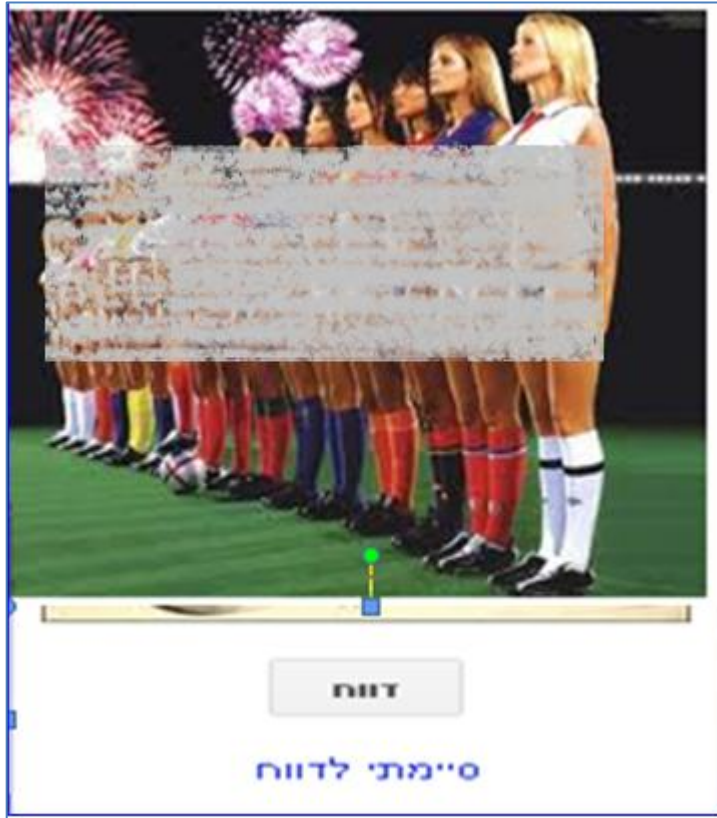

במטרה לחפש תמונה של גוף "האדם" אך נתקלתי בתמונה פוגעת ולא קשורה למילת החיפוש. למשל:

בסרגל העליון בצד שמאל ליד ההגדרות יש להקליק על הכפתור "**חיפוש בטוח מתון**" ולבחור בדיון

עברו עם העכבר מעל התמונות. הקליקו על "דווח" בתמונה הפוגעת

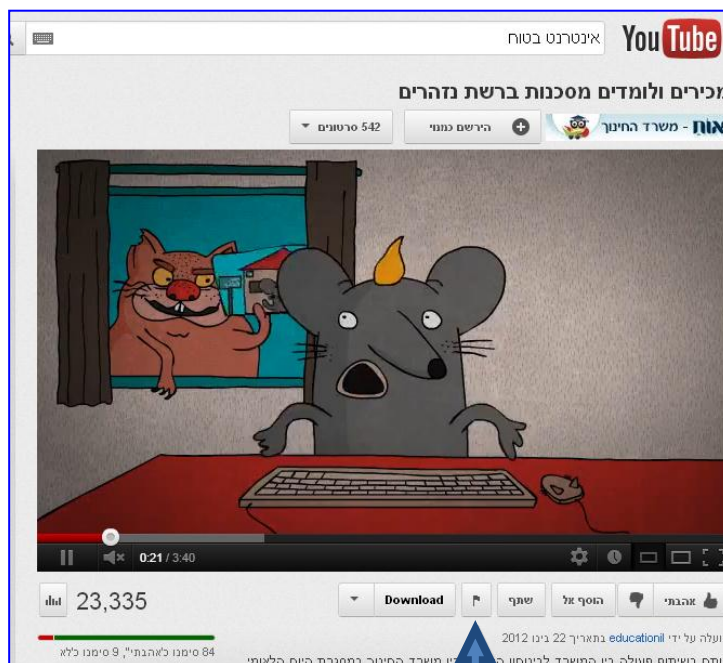
לאחר הדיווח תתקבל הודעה שהתמונה הזו דווחה ובכך תם הדיווח. הוא נשלח לחברת גוגל לבדיקה, במידה ואכן מדובר בפגיעה התמונה תוסר לאלתר מהרשת.

נחשפתי לסרטון פוגעני ביו טיוב ... איך אני עוזר להסירו?

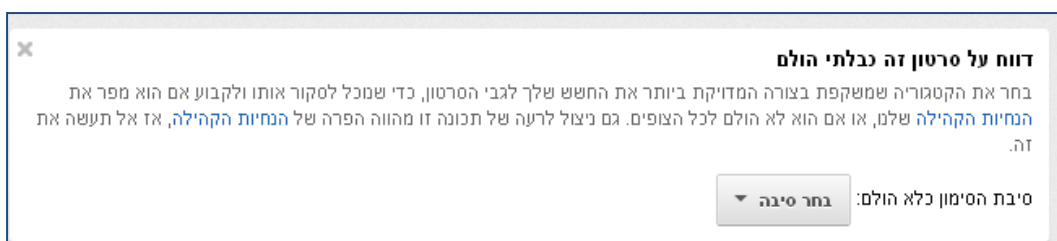
כיף לצפות בסרטונים ביו טיוב !! לפעמים יש סרטונים מזעזעים ופוגעניים...
 סרט שפוגע בפרטיות, מציג אלימות או מפר זכויות יוצרים - אתם יכולים לקחת
 חלק וליזום להורדת הסרטון מהרשת. איך עושים את זה?

מקליקים על הסרט:

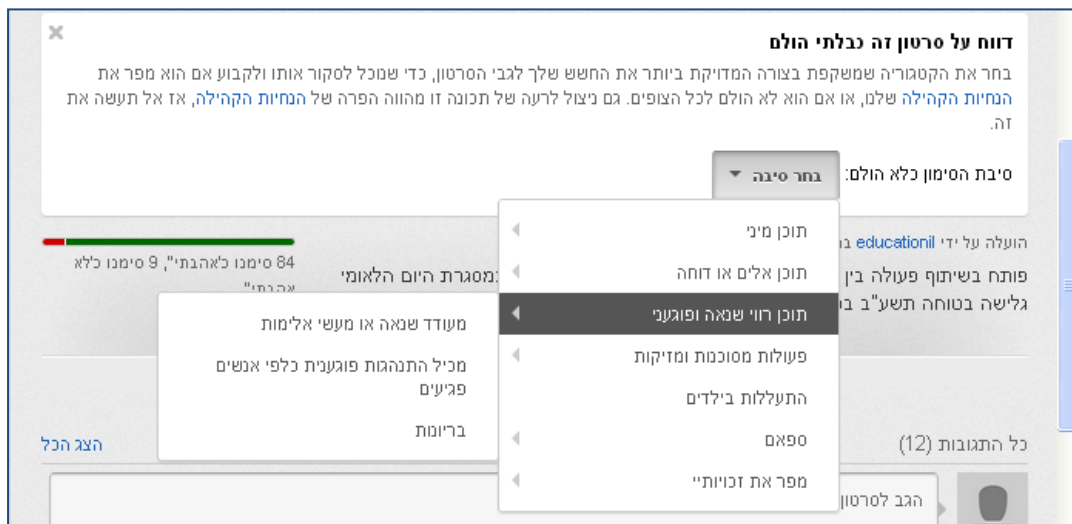

בסרגל שמתחת לסרט לחצו על הדגל

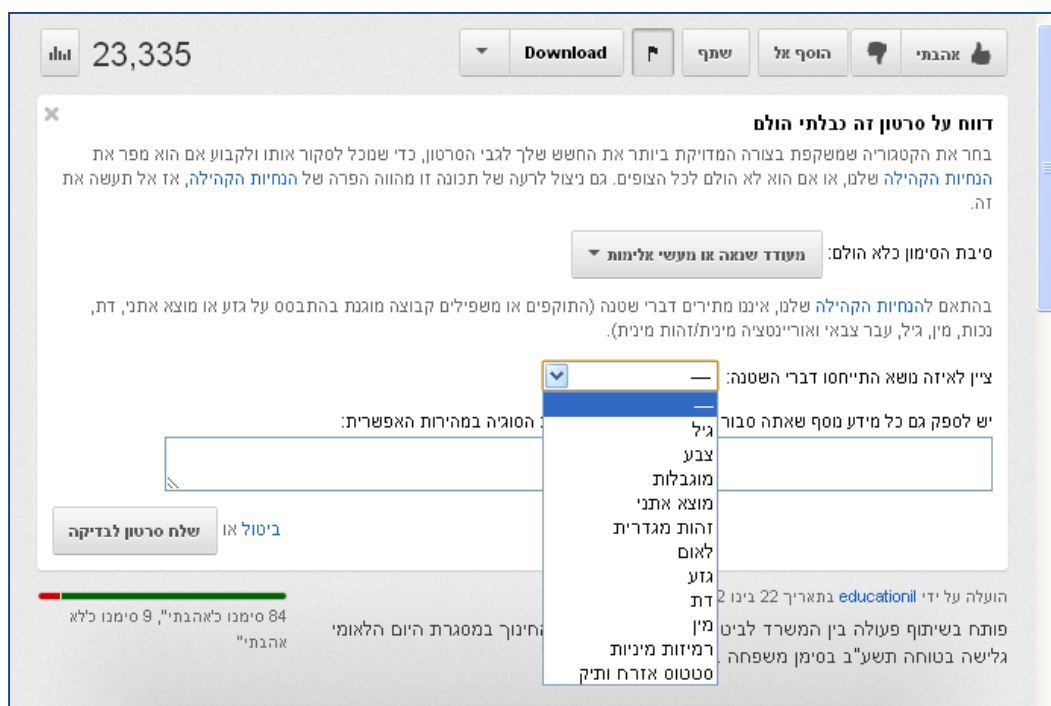
הקלקה על הדגלון יפתח את החלון הבא: "דווח על סרטון זה כבלתי הולם"

בחרו את הסיבה להסרת הסרטון (מדוע אתם חושבים שהסרט הזה פוגעני)

כעת עליכם לציין מידע נוסף לגבי מידת הפגיעה של הסרטון

חברת גוגל בודקת בכל יום את הדגלונים שהמשתמשים דיגלו ובמידה והסרט אכן פוגעני החברה מסירה אותו לאלתר.